I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

REKOMMENDATIONER

RÅDET

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 20 december 2012

om validering av icke-formellt och informellt lärande

(2012/C 398/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 165 och 166,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Validering av läranderesultat, det vill säga kunskap, färdigheter och kompetens, som erhållits genom icke-formellt och informellt lärande kan spela en viktig roll för att förbättra anställbarheten och rörligheten samt öka motivationen till livslångt lärande, särskilt för socioekonomiskt missgynnade och lågkvalificerade.

(2) Vid en tidpunkt när Europeiska unionen måste hantera en svår ekonomisk kris som har lett till en ökad arbetslöshet, särskilt bland ungdomar, och i ett läge med en åldrande befolkning, kan validering av relevanta kunskaper, färdigheter och kompetenser på ett ännu värdefullare sätt bidra till att förbättra arbetsmarknadens funktion, främja rörligheten och förbättra konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten.

(3) Arbetsgivarorganisationer, enskilda arbetsgivare, fackföreningar, industri-, handels- och hantverkskammare, nationella organ som befattar sig med erkännandet av yrkeskvalifikationer och bedömning och certifiering av läranderesultat, arbetsförmedlingar, ungdomsorganisationer, ungdomsledare, utbildningsanordnare samt organisationer i det civila samhället är samtliga väsentliga aktörer som har en viktig uppgift när det gäller att möjliggöra icke-formellt och informellt lärande och eventuella påföljande valideringsprocesser.

(4) Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla uppmanar till utveckling av kunskap, färdigheter och kompetens för att uppnå ekonomisk tillväxt och främja sysselsättning. I de tillhörande flaggskeppsinitiativen *Unga på väg* och *En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen* betonas att det råder behov av mer flexibla utbildningsbanor som kan förenkla inträdet och framstegen på arbetsmarknaden, underlätta övergången mellan arbete och lärande och främja validering av icke-formellt och informellt lärande.

(5) I rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) [1] noteras att livslångt lärande bör betraktas som en grundläggande princip för hela ramen, som är avsedd att omfatta lärande i alla sammanhang, oavsett om det är formellt, icke-formellt eller informellt.

(6) I *En EU-strategi för ungdomar – Satsa på ungdomars egna möjligheter: en förnyad öppen samordning för ungdomsfrågor* från 2009 uppmanas till bättre erkännande av färdigheter som ungdomar förvärvat via icke-formellt lärande och betonas behovet av att till fullo utnyttja de verktyg som inrättats på EU-nivå för validering av kunskap,

[1] EUT C 119, 28.5.2009, s. 2.

färdigheter och kompetens samt erkännande av kvalifikationer. Strategin fick stöd i rådets resolution av den 27 november 2009 om förnyade ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018) ([1]).

(7) I Bryggekommunikén från december 2010 deklarerade de europeiska ministrarna för yrkesinriktad utbildning, arbetsmarknadens parter på europeisk nivå och Europeiska kommissionen att de deltagande länderna senast 2015 bör utarbeta nationella förfaranden för erkännande och validering av icke-formellt och informellt lärande, vid behov med stöd av nationella referensramar för kvalifikationer.

(8) I kommunikén från konferensen för ministrar med ansvar för högre utbildning, som hölls i Leuven och Louvain-la-Neuve den 28–29 april 2009, betonas det att en framgångsrik politik för livslångt lärande bör innehålla grundläggande principer och förfaranden för erkännande av föregående lärande på grundval av läranderesultat, och i rådets slutsatser av den 28 november 2011 om moderniseringen av den högre utbildningen ([2]) uppmanas medlemsstaterna att utarbeta tydliga vägar för övergång till högre utbildning från yrkesinriktad och annan utbildning samt mekanismer för erkännande av föregående lärande och erfarenheter som förvärvats utanför den formella utbildningen.

(9) I rådets resolution av den 28 november 2011 om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande ([3]) fastställs som en av prioriteringarna för åren 2012–2014 inrättandet av fullt fungerande system för godkännande av icke-formellt och informellt lärande och främjandet av deras användning av vuxna i alla åldrar och på alla kvalifikationsnivåer liksom av företag och andra organisationer.

(10) I rådets resolution av den 19 december 2002 om främjande av ett närmare europeiskt samarbete i fråga om yrkesutbildning ([4]) och i Köpenhamnsförklaringen av den 30 november 2002 efterlyses utarbetandet av en rad gemensamma principer för validering av icke-formellt och informellt lärande.

(11) I slutsatserna av den 18 maj 2004 från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, uttrycktes stöd för gemensamma europeiska principer för identifiering och validering av icke-formellt och informellt lärande.

(12) En europeisk inventering om validering av icke-formellt och informellt lärande med aktuell information om rådande valideringspraxis i länderna i Europa har offentliggjorts regelbundet sedan 2004 medan europeiska riktlinjer för validering av icke-formellt och informellt lärande offentliggjordes 2009.

(13) Genom Europaparlamentets och rådets beslut av den 15 december 2004 om en enhetlig gemenskapsram för tydlighet i kvalifikationer och meriter (Europass) ([5]) inrättades Europass, en europeisk portfölj som medborgare kan använda för att på ett bättre sätt kommunicera, registrera och presentera sina färdigheter och kvalifikationer i hela Europa.

(14) I resolutionen av den 18 maj 2006 från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om erkännande av värdet av icke-formellt och informellt lärande på ungdomsområdet ([6]) uppmanas medlemsstaterna att göra det möjligt att identifiera de kompetenser som förvärvats genom icke-formellt och informellt lärande med syftet att de ska erkännas på arbetsmarknaden.

(15) Youthpass skapades som ett verktyg för öppenhet för deltagare i projekt som finansieras av programmet Aktiv ungdom, inrättat genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1719/2006/EG ([7]).

(16) I Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ([8]) uppmanas medlemsstaterna att koppla sina nationella kvalifikationssystem till den europeiska referensramen för kvalifikationer och att främja validering av icke-formellt och informellt lärande i enlighet med de gemensamma europeiska principer som man enades om i maj 2004.

(17) I det europeiska systemet för överföring och ackumulering av studiemeriter (ECTS), som inrättades 1989 inom ramen för Erasmusprogrammet, ges meritpoäng till formellt lärande med ledning av läranderesultat och arbetsbörda, och det görs också lättare för högskolorna att ge meritpoäng på grundval av läranderesultat i samband med icke-formellt och informellt lärande.

(18) I Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 18 juni 2009 om inrättande av en europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning ([9]) anges att den ramen bör stödja genomförandet av de gemensamma europeiska principerna för identifikation och validering av icke-formellt och informellt lärande, förbättra de inbördes förhållandena mellan utbildning, yrkesutbildning och sysselsättning samt bygga broar mellan formellt och informellt lärande.

([1]) EUT C 311, 19.12.2009, s. 1.
([2]) EUT C 372, 20.12.2011, s. 36.
([3]) EUT C 372, 20.12.2011, s. 1.
([4]) EGT C 13, 18.1.2003, s. 2.
([5]) EUT L 390, 31.12.2004, s. 6.
([6]) EUT C 168, 20.7.2006, s. 1.
([7]) EUT L 327, 24.11.2006, s. 30.
([8]) EUT C 111, 6.5.2008, s. 1.
([9]) EUT C 155, 8.7.2009, s. 1.

(19) Genom Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 18 juni 2009 [1] inrättades det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (Ecvet) avsett för överföring, erkännande och ackumulering av enskildas läranderesultat som uppnåtts i formella, och där det är lämpligt, i icke-formella och informella sammanhang.

(20) Av samråden i form av en undersökning på nätet, diskussioner inom relevanta beslutsfattande organ samt olika insatser för att lära av varandra med deltagande av arbetsmarknadens parter har det framgått att det finns en bred samstämmighet om vikten av att synliggöra den kunskap, de färdigheter och den kompetens som förvärvats genom livs- och arbetserfarenhet och stort stöd till ett unionsinitiativ för att främja valideringspolitik och valideringspraxis i medlemsstaterna.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

1. MEDLEMSSTATERNA BÖR, I SYFTE ATT GE ENSKILDA MÖJLIGHET ATT BEVISA VAD DE HAR LÄRT SIG UTANFÖR DEN FORMELLA UTBILDNINGEN – INBEGRIPET GENOM ERFARENHETER AV RÖRLIGHET – OCH ATT UTNYTTJA DETTA FÖR SINA KARRIÄRER OCH SITT FRAMTIDA LÄRANDE, MED VEDERBÖRLIG HÄNSYN TILL SUBSIDIARITETSPRINCIPEN GÖRA FÖLJANDE:

   1) Senast 2018, i enlighet med nationella omständigheter och särdrag, och som de finner lämpligt, ha inrättat arrangemang för validering av icke-formellt och informellt lärande som gör det möjligt för enskilda att

      a) få kunskap, färdigheter och kompetens som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande validerade, i tillämpliga fall inklusive genom öppna utbildningsresurser,

      b) erhålla en fullständig kvalifikation eller, i tillämpliga fall, en partiell kvalifikation på grundval av det validerade icke-formella och informella lärandet utan att detta påverkar annan tillämplig unionslagstiftning, i synnerhet Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer [2].

      Medlemsstaterna får prioritera vissa områden och/eller sektorer inom sina valideringsarrangemang i enlighet med sina behov.

   2) Vid behov inkludera följande inslag i arrangemang för validering av icke-formellt och informellt lärande, samtidigt som varje individ har möjlighet att utnyttja dessa, antingen var för sig eller tillsammans, i enlighet med sina behov:

      a) IDENTIFIERING av enskildas läranderesultat som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande.

      b) DOKUMENTATION av enskildas läranderesultat som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande.

      c) BEDÖMNING av enskildas läranderesultat som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande.

      d) CERTIFIERING av resultaten av bedömningen av en individs läranderesultat som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande i form av intyg, meritpoäng som leder till en kvalifikation eller på annat lämpligt sätt.

   3) När så är lämpligt tillämpa följande principer på arrangemang för validering av icke-formellt och informellt lärande, alltmedan man beaktar nationella, regionala och/eller lokala samt sektorsspecifika behov och särdrag:

      a) Valideringsarrangemangen kopplas till de nationella referensramarna för kvalifikationer och överensstämmer med den europeiska referensramen för kvalifikationer.

      b) Enskilda och organisationer har tillgång till information och vägledning om möjligheter till validering.

      c) Valideringssystemet riktas särskilt mot missgynnade grupper, däribland enskilda som är arbetslösa och de som riskerar arbetslöshet, eftersom validering kan öka deras deltagande i livslångt lärande och tillträde till arbetsmarknaden.

      d) Enskilda som är arbetslösa eller riskerar att bli det får, i enlighet med nationell lagstiftning och nationella särdrag, möjlighet att få sina kunskaper och färdigheter och sin kompetens granskade inom en skälig tidsperiod, helst inom sex månader efter att ett behov har identifierats.

      e) Valideringen av icke-formellt och informellt lärande stöds av lämplig vägledning och rådgivning och är lättillgänglig.

      f) Det finns tydliga åtgärder för kvalitetssäkring som följer befintliga kvalitetssäkringsramar och stöder pålitliga, giltiga och trovärdiga bedömningsmetoder och bedömningsverktyg.

      g) Den personal som arbetar med valideringsprocessen i alla relevanta sektorer får möjlighet att utveckla sin yrkeskompetens.

      h) De kvalifikationer eller, i tillämpliga fall, partiella kvalifikationer som erhålls genom validering av icke-formellt och informellt lärande följer överenskomna standarder som antingen är desamma som eller motsvarar standarderna i kvalifikationer som erhålls i formella utbildningsprogram.

      i) Användning av unionens verktyg för öppenhet, såsom Europass-ramen och Youthpass, främjas i syfte att underlätta dokumentationen av läranderesultat.

[1] EUT C 155, 8.7.2009, s. 11.
[2] EUT L 255, 30.9.2005, s. 22.

j) Synergieffekter säkerställs mellan valideringsarrangemangen och meritpoängssystem inom formella utbildningssystem, såsom ECTS och Ecvet.

4) Främja alla relevanta intressenters deltagande i utveckling och genomförande av de inslag och principer som avses i punkterna 1–4; intressenterna är bland andra arbetsgivare, fackföreningar, industri-, handels- och hantverkskammare, nationella organ som befattar sig med erkännandet av yrkeskvalifikationer, arbetsförmedlingar, ungdomsorganisationer, ungdomsledare, utbildningsanordnare samt organisationer i det civila samhället.

För att främja deltagande i detta förfarande bör

a) arbetsgivare, ungdomsorganisationer och organisationer i det civila samhället främja och underlätta kartläggning och dokumenteringen av läranderesultat som förvärvats genom arbete eller ideell verksamhet, med användning av relevanta unionsverktyg för tydlighet såsom verktygen i Europass-ramen och Youthpass,

b) utbildningsanordnare underlätta tillträdet till formell utbildning på grundval av läranderesultat som förvärvats i icke-formella och informella miljöer, och där det är lämpligt och möjligt, bevilja undantag och/eller meritpoäng för relevanta läranderesultat som förvärvats inom sådana miljöer,

5) Främja samordning av valideringsarrangemang mellan intressenter inom sektorerna för utbildning, sysselsättning och ungdom, samt mellan arrangemang inom andra relevanta policyområden.

2. MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN BÖR VIDTA FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

a) Följa upp denna rekommendation genom rådgivande gruppen för den europeiska referensramen för kvalifikationer, inrättad genom Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande [1], eventuellt med deltagande av relevanta ungdomsorganisationer och företrädare för den ideella sektorn i gruppens kommande verksamhet.

b) Rapportera om de framsteg som följer på antagandet av denna rekommendation i kommande gemensamma rapporter från rådet och kommissionen enligt den strategiska ramen ”Utbildning 2020” och i Europeiska unionens framtida gemensamma ungdomsrapporter enligt den förnyade ramen för europeiskt samarbete på ungdomsområdet.

c) Stödja genomförandet av denna rekommendation genom att använda sakkunskapen hos unionens organ, i synnerhet Cedefop, och genom rapportering om läget vad gäller validering av icke-formellt och informellt lärande i den årliga rapporten om utarbetandet av nationella referensramar för kvalifikationer.

3. KOMMISSIONEN BÖR VIDTA FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

a) Stödja medlemsstaterna och de berörda parterna genom att

— underlätta effektivt lärande av varandra samt utbyten av erfarenheter och god praxis,

— regelbundet se över de europeiska riktlinjerna för validering av icke-formellt och informellt lärande, i fullt samtråd med medlemsstaterna,

— regelbundet se över den europeiska inventeringen om validering av icke-formellt och informellt lärande i samarbete med medlemsstaterna.

b) Före 2018 överväga att, i samråd med medlemsstaterna såsom anges i beslut nr 2241/2004/EG, ytterligare utveckla instrument inom Europass-ramen som främjar tydligheten i hela unionen vad gäller validerade läranderesultat som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande.

c) Se till att programmen för livslångt lärande och Aktiv ungdom och, utan att det påverkar förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram, de kommande europeiska programmen inom allmän och yrkesinriktad utbildning, ungdom och idrott och strukturfonderna i samarbete med medlemsstaterna stöder genomförandet av denna rekommendation.

d) Bedöma och utvärdera, i samarbete med medlemsstaterna och efter att ha rådfrågat de berörda parterna, de insatser som vidtagits till följd av denna rekommendation och rapportera till rådet senast den 31 december 2019 om erfarenheterna och konsekvenserna för framtiden, vilket om nödvändigt kan inbegripa en översyn och revidering av denna rekommendation.

Utfärdad i Bryssel den 20 december 2012.

På rådets vägnar

E. FLOURENTZOU

Ordförande

[1] EUT C 111, 6.5.2008, s. 1.

BILAGA

DEFINITIONER

I denna rekommendation gäller följande definitioner:

a) *formellt lärande:* lärande som äger rum i en organiserad och strukturerad miljö, särskilt avsedd för lärande, och leder vanligtvis till en kvalifikation, för det mesta i form av ett intyg eller utbildningsbevis; detta omfattar systemen för allmän utbildning, grundläggande yrkesutbildning och högre utbildning.

b) *icke-formellt lärande:* lärande som äger rum genom planerad verksamhet (vad gäller mål och tid för lärande), där det finns visst stöd till lärandet (till exempel kontakt mellan elev och lärare); det kan röra sig om program för att förmedla arbetsrelaterade färdigheter, läs- och skrivkunskap för vuxna eller grundläggande utbildning för personer som lämnat skolan i förtid; mycket vanliga fall av icke-formellt lärande är fortbildning på arbetsplatsen, genom vilket företag uppdaterar och höjer sina anställdas färdigheter, till exempel IKT-färdigheter, strukturerat lärande på nätet (till exempel genom att använda öppna utbildningsresurser) och kurser som det civila samhällets organisationer anordnar för sina medlemmar, för särskilda målgrupper eller för allmänheten.

c) *informellt lärande:* lärande till följd av daglig verksamhet i samband med arbete, familj eller fritid och som inte är organiserat eller strukturerat vad gäller mål, tid eller lärandestöd; det kan vara oavsiktligt ur inlärares perspektiv; exempel på läranderesultat via informellt lärande är färdigheter som förvärvats genom livs- och arbetserfarenhet, projektledarfärdigheter eller IKT-färdigheter som förvärvats i arbetet, språkkunskaper eller interkulturella färdigheter som förvärvats under vistelser i andra länder, IKT-färdigheter som förvärvats utanför arbetet, färdigheter som förvärvats genom ideell verksamhet, kulturaktiviteter, idrott, ungdomsverksamhet eller under verksamhet i hemmet (till exempel vård av barn).

d) *öppna utbildningsresurser:* digitalt material som fritt och öppet erbjuds utbildare, studenter och personer som bedriver självstudier för användning och återanvändning i undervisning, lärande och forskning; de innefattar innehåll, programvaruverktyg för att utveckla, använda och distribuera innehåll, och resurser för genomförande såsom öppna licenser; öppna utbildningsresurser avser också ackumulerade digitala tillgångar som kan anpassas och som är till nytta utan att andra hindras från att använda dem.

e) *kompetenskartläggning:* ett förfarande som syftar till att identifiera och analysera en individs kunskaper, färdigheter och kompetenser, inklusive lämplighet och motivation, för att fastställa en karriärplan och/eller en omskolnings- eller utbildningsplan; syftet med en kompetenskartläggning är att hjälpa individer att analysera sin karriärbakgrund, att bedöma sin ställning på arbetsmarknaden och planera en karriärväg, eller i vissa fall förbereda för validering av icke-formella eller informella läranderesultat.

f) *kvalifikation:* ett formellt resultat av en bedömnings- och valideringsprocess som ges när ett behörigt organ fastställer att en person har uppnått läranderesultat till en viss standard.

g) *läranderesultat:* ett sätt att uttrycka vad en inlärare vet, förstår och kan göra efter att ha avslutat en lärandeprocess, och som definieras som kunskaper, färdigheter och kompetenser.

h) *nationell referensram för kvalifikationer:* ett instrument för att klassificera kvalifikationer i förhållande till en rad kriterier för angivna lärandenivåer som uppnåtts, vars syfte är att integrera och samordna undersystem för nationella kvalifikationsbevis och förbättra tydligheten, tillgängligheten, progressionen och kvaliteten i kvalifikationerna i förhållande till arbetsmarknaden och till det civila samhället.

i) *validering:* en process där ett behörigt organ bekräftar att en person har uppnått läranderesultat som mätts mot en relevant standard och som består av fyra etapper:

1. IDENTIFIERING, under ett samtal, av individens särskilda erfarenheter

2. DOKUMENTATION för att synliggöra individens erfarenheter,

3. formell BEDÖMNING av dessa erfarenheter, samt

4. CERTIFIERING av resultaten av bedömningen som kan leda till en full eller partiell kvalifikation.

j) *erkännande av tidigare inlärning:* validering av läranderesultat, antingen från formell utbildning eller icke-formellt eller informellt lärande, som erhållits innan validering begärs.